Parlament Europejski
2019-2024

Komisja Praw Kobiet i Równouprawnienia
Przewodniczący

07.11.2023

Sz.P. David McAllister
Przewodniczący
Komisja Spraw Zagranicznych
BRUKSELA

Przedmiot: Opinia w sprawie praw człowieka i demokracji na świecie oraz polityki Unii Europejskiej w tym zakresie – sprawozdanie roczne za 2023 r. (2023/2118(INI))

Szanowny Panie Przewodniczący!

W ramach wspomnianej procedury zwrócono się do Komisji Praw Kobiet i Równouprawnienia o wydanie opinii na użytek komisji, której Pan przewodniczy. 13 lipca 2023 r. Komisja Kontroli Budżetowej podjęła decyzję o przedstawieniu tej opinii w formie pisma.

Komisja Praw Kobiet i Równouprawnienia omówiła tę kwestię na posiedzeniu 7 listopada[1]. Na posiedzeniu tym postanowiła zwrócić się do Komisji Spraw Zagranicznych jako komisji przedmiotowo właściwej, o uwzględnienie w projekcie rezolucji przedstawionych poniżej wskazówek.

Z wyrazami szacunku

Robert Biedroń

[1] Na głosowaniu końcowym obecni byli: Isabella Adinolfi, Laura Ballarín Cereza, Robert Biedroń, Maria da Graça Carvalho, Rosa Estaràs Ferragut, Seán Kelly, Arba Kokalari, Alice Kuhnke, Radka Maxová, Karen Melchior, Johan Nissinen, Maria Noichl, Sirpa Pietikäinen, Samira Rafaela, Evelyn Regner, Diana Riba i Giner, Sylwia Spurek, Eleni Stavrou, Hilde Vautmans, Angelika Winzig, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska

WSKAZÓWKI

1. potępia ciągły regres praw człowieka, w tym praw kobiet i równouprawnienia płci, oraz fakt, że dziennikarki, działaczki i obrończynie praw człowieka, w tym obrończynie zdrowia i praw reprodukcyjnych i seksualnych, są szczególnie zagrożone i nieustannie atakowane; potępia poważne naruszenia praw człowieka w Afganistanie, do których dochodzi, odkąd władzę przejęli talibowie, w szczególności potępia politykę płciowego apartheidu, który służy pozbawianiu praw kobiet i dziewcząt; potępia parlament Iranu za przyjęcie nowego drakońskiego prawa, w tym za nałożenie surowszych kar na kobiety, które naruszają zasady noszenia hidżabu; ponownie wyraża niezachwiane poparcie dla irańskiego ruchu „Kobieta, Życie, Wolność”; zauważa ponadto, że przestrzeganie praw człowieka jest niezbędne dla funkcjonowania demokracji; ponownie apeluje, by wdrożono trzeci unijny plan działania w sprawie równości płci, a także by polityka na rzecz równouprawnienia płci oraz wzmocnienia pozycji kobiet i dziewcząt stała się priorytetem w stosunkach zewnętrznych UE, zarówno w relacjach dwustronnych, jak i na forach wielostronnych; podkreśla, że poszanowanie podstawowych praw i wolności musi być nieodzownym elementem przystąpienia do UE; podkreśla, że prawa człowieka, demokracja i praworządność są współzależne, a wszystkie państwa członkowskie Unii muszą w pełni szanować jej wartości; podkreśla, że UE musi przestrzegać praw podstawowych, ze szczególnym uwzględnieniem swojego wymiaru zewnętrznego, aby stać się wiarygodnym podmiotem w stosunkach zewnętrznych w Europie i na świecie, w odniesieniu między innymi do kobiet i osób LGBTI; w związku z tym podkreśla, że w państwach członkowskich rośnie liczba inicjatyw antygenderowych, antydemokratycznych i homofobicznych; podkreśla, że w naszej Unii nie ma miejsca dla wprowadzonych w 2019 r. w Polsce stref wolnych od LGBT oraz motywowanych homofobią morderstw na Słowacji, i wzywa partie populistyczne w tych państwach członkowskich, by szanowały godność jednostki poprzez tolerancję; zwraca uwagę na coraz większy regres w zakresie zdrowia i praw reprodukcyjnych i seksualnych, które są prawami podstawowymi, i podkreśla, że ataki na te prawa i zdrowie stanowią ugruntowaną taktykę podmiotów antydemokratycznych, służącą dalszej erozji praw i wolności w Unii Europejskiej i na świecie;

2. podkreśla, że w sytuacji konfliktu szczególnie narażone są kobiety i dziewczęta, w tym osoby LGBTI; potępia niczym niesprowokowaną i bezprawną wojnę Rosji przeciwko Ukrainie oraz jej szczególnie dotkliwe konsekwencje dla kobiet i dziewcząt; docenia odwagę ukraińskich żołnierek oraz kobiet, które udzielają wsparcia o charakterze niebojowym i stanowią drugą linię obrony w terenie; apeluje, by pociągnąć Rosję do odpowiedzialności za wszelkie naruszenia praw człowieka wobec kobiet i dziewcząt, między innymi za wszystkie przypadki przemocy ze względu na płeć, w tym przemocy seksualnej i gwałtów; apeluje, by wszystkie ofiary miały dostęp do wymiaru sprawiedliwości;

3. ostro potępia wszelkie formy przemocy ze względu na płeć i apeluje o podjęcie zdecydowanych działań, aby położyć kres wykorzystywaniu przemocy seksualnej jako narzędzia wojny, chronić ofiary, pomagać im oraz ułatwiać im dostęp do wymiaru sprawiedliwości; zauważa, że zgodnie z rezolucją Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 1820 (2008) gwałt i inne formy przemocy seksualnej mogą stanowić zbrodnię wojenną, zbrodnię przeciwko ludzkości lub część składową zbrodni ludobójstwa; wzywa państwa

członkowskie, by przestrzegały zobowiązań do ścigania osób odpowiedzialnych za takie czyny, i podkreśla, jak ważne jest położenie kresu bezkarności; z zaniepokojeniem odnotowuje okaleczanie żeńskich narządów płciowych, dziecięce i przymusowe małżeństwa, przemoc w imię honoru, działania „policji obyczajowej” oraz handel kobietami i dziewczętami; z zadowoleniem przyjmuje przystąpienie UE do konwencji stambulskiej i zachęca wszystkie kraje w Europie, by ją wdrożyły; podkreśla, jak istotne jest uznanie przemocy ze względu na płeć za dziedzinę przestępczości zgodnie z art. 83 ust. 1 TFUE, i przypomina, że gwałt kwalifikowany tak z powodu braku zgody należy uznać za przestępstwo na mocy prawa UE;

4. podkreśla, że kobiety i dziewczęta należące do mniejszości etnicznych, religijnych i światopoglądowych są jeszcze bardziej narażone na przemoc i dyskryminację ze względu na płeć; zwraca uwagę na utrzymującą się dyskryminację wobec osób LGBTI+ oraz wzywa UE i jej państwa członkowskie, by jednoznacznie potępiły wszelkie przejawy stygmatyzacji, przestępstwa z nienawiści, nawoływanie do nienawiści, prześladowania, tzw. terapie konwersyjne, okaleczanie narządów płciowych osób interseksualnych, gwałty korekcyjne i wszelkie formy przemocy;

5. podkreśla, że zdrowie i prawa reprodukcyjne i seksualne są prawami człowieka, których państwa członkowskie UE muszą przestrzegać, zgodnie z międzynarodowymi standardami praw człowieka, oraz jest głęboko zaniepokojony globalnym regresem w zakresie równouprawnienia płci oraz zdrowia i praw reprodukcyjnych i seksualnych, który ma miejsce także w UE; potępia decyzję polskiego Trybunału Konstytucyjnego z października 2020 r. oraz decyzję rządu węgierskiego, zgodnie z którą osoby chcące uzyskać aborcję zmusza się, by wysłuchały bicia serca płodu, i apeluje o natychmiastowe odwrócenie tych decyzji; podkreśla, jak ważne jest dawanie przykładu, oraz ponawia apel o włączenie prawa do legalnej i bezpiecznej aborcji do Karty praw podstawowych Unii Europejskiej; wzywa UE, by w ramach propagowania praw człowieka i osiągania celów zrównoważonego rozwoju priorytetowo traktowała dostęp do zdrowia i praw reprodukcyjnych i seksualnych; apeluje o wspieranie obrońców praw człowieka i organizacji społeczeństwa obywatelskiego zaangażowanych w promowanie i ułatwianie dostępu do zdrowia i praw reprodukcyjnych i seksualnych, gdyż praca tych osób jest zagrożona przez kurczenie się przestrzeni działania społeczeństwa obywatelskiego; podkreśla, że przy udzielaniu pomocy humanitarnej należy uwzględniać aspekt płci, aby mogła ona docierać do osób znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji; apeluje o powszechny dostęp do usług w zakresie zdrowia i praw reprodukcyjnych i seksualnych, a w szczególności o dostępność ośrodków zdrowia świadczących takie usługi, obejmujące kompleksowe planowanie rodziny, antykoncepcję, obiektywne informacje, opiekę przedporodową, porodową i poporodową, a także opiekę nad pacjentami zarażonymi HIV, w tym leki PEP/PrEP; ponownie stwierdza, że odmowa kompleksowych usług wysokiej jakości w zakresie zdrowia i praw seksualnych i reprodukcyjnych jest formą przemocy ze względu na płeć; podkreśla, że kobiety i dziewczęta muszą mieć stały dostęp do usług w zakresie zdrowia seksualnego i reprodukcyjnego przez cały czas trwania konfliktów i przesiedleń, w tym możliwość bezpiecznego porodu oraz dostęp do usług planowania rodziny, legalnej i bezpiecznej aborcji lub terapii klinicznej po gwałcie; apeluje o udostępnienie środków finansowych na świadczenie podstawowych i ratujących życie usług w zakresie zdrowia seksualnego i reprodukcyjnego, zgodnie z oenzetowskim minimalnym początkowym pakietem usług; potępia inne ciągłe próby stygmatyzacji i ograniczenia dostępu do

opieki zdrowotnej w zakresie zdrowia seksualnego i reprodukcyjnego; potępia wszelkie groźby, ataki i kary w stosunku do aktywistów i aktywistek pomagających kobietom uzyskać dostęp do antykoncepcji lub aborcji, takie jak skazanie Justyny Wydrzyńskiej w Polsce w marcu 2023 r.;

6. podkreśla, jak istotne jest zapewnienie dziewczętom dostępu do wysokiej jakości edukacji i równych szans, co jest warunkiem wstępnym wzmocnienia pozycji kobiet i umożliwienia im pełnego korzystania z przysługujących im praw; ponownie zwraca uwagę na znaczenie dostosowanej do wieku i opartej na dowodach kompleksowej edukacji seksualnej, zarówno w UE, jak i poza nią, dla wyrugowania stereotypów płciowych i szkodliwych norm społecznych; zauważa, że kompleksowa edukacja, między innymi w obszarze nauk ścisłych, technologii, inżynierii i matematyki, ma istotne znaczenie dla zdobywania umiejętności, godnej pracy i zawodów przyszłości, a także dla przełamywania stereotypów i uprzedzeń związanych z płcią.

ZAŁĄCZNIK: WYKAZ PODMIOTÓW LUB OSÓB, OD KTÓRYCH SPRAWOZDAWCZYNI OTRZYMAŁA INFORMACJE

Poniższy wykaz sporządzono na wyłączną odpowiedzialność sprawozdawczyni. Podczas sporządzania opinii i do momentu przyjęcia jej przez komisję sprawozdawczyni otrzymała uwagi od następujących podmiotów lub osób:

Podmiot i/lub osoba
Sprawozdawczyni oświadcza, że nie otrzymała informacji od żadnego podmiotu ani osoby. Sprawozdawczyni: Arba Kokalari